

DOI: 10.7596/taksad.v8i2.2117

Citation: Batur, Z. & Tufan, B. (2019). İlkokul Öğrencilerinin Serbest Yazma Etkinliklerindeki Konu Eğilimlerinin İncelenmesi. *Journal of History Culture and Art Research*, 8(2), 372-389. doi:<http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v8i2.2117>

İlkokul Öğrencilerinin Serbest Yazma Etkinliklerindeki Konu Eğilimlerinin İncelenmesi

Investigation of Subject Trends in Primary School Students' Free Writing Activities

Zekerya Batur¹, Tufan Bitir²

Absract

The aim of this study is to determine the tendencies of the students in the free writing activities of primary school (2nd, 3rd and 4th grade) students and place, class level, parents' education status, daily internet usage status, monthly book number of books to determine the number of page variables. The mixed method was used in the study. The paper used in the students' free writing studies was examined by document analysis method and the trends were determined. In addition, the data obtained from the forms that the students stated their demographic characteristics were processed in SPSS 25.0 package program and interpreted with cross-comparison tables and Chi-Square test. The study group consisted of 900 students from the 2nd, 3rd and 4th grades selected from the primary, district and village schools in the 2017-2018 academic year by using the maximum diversity method. In the study, subject trends in the free writing activities of primary school students were determined. According to the data obtained, it was found that the subject trends of the students differ according to the place of residence, class levels, mother and father education status, daily internet usage status and number of book pages they read monthly.

Keywords: Writing skills, Free-writing, Subject tendency, Primary school.

¹ Doç. Dr., Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi, Türkiye. E-mail: tufan_bitir@hotmail.com

² Uzm., Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi, Türkiye. E-mail: zekerya.batur@usak.edu.tr

Öz

Bu çalışmanın amacı, ilkokul (2, 3 ve 4. sınıf) öğrencilerinin serbest yazma etkinliklerindeki konu eğilimlerini belirlemek ve yaşanan yer, sınıf düzeyi, anne ve baba eğitim durumları, günlük internet kullanım durumları, aylık okudukları kitap sayfa sayıları değişkenleri açısından tespit etmektir. Çalışmada karma yöntem kullanılmıştır. Öğrencilerin serbest yazma çalışmalarında kullandıkları kâğıtlar doküman analizi yöntemiyle incelenerek konu eğilimleri tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin demografik özelliklerini belirttikleri formlardan elde edilen veriler SPSS 25.0 paket programına işlenerek çapraz karşılaştırma tabloları ve Ki-Kare testi ile yorumlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Aydın il merkezi, ilçe ve köy okullarından amaçlı örnekleme çeşitlerinden maksimum çeşitlilik yöntemi ile seçilen 2, 3 ve 4. sınıftan toplam 900 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada, ilkokul öğrencilerinin serbest yazma etkinliklerindeki konu eğilimleri tespit edilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda, öğrencilerin konu eğilimlerinin yaşanan yere, sınıf düzeylerine, anne ve baba eğitim durumlarına, günlük internet kullanım durumlarına ve aylık okudukları kitap sayfa sayılarına göre farklılaştığı saptanmış ve bu farklılığın anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yazma becerisi, Serbest yazma, Konu eğilimi, İlköğretim.

1. Giriş

Dil; bireylerin duygu ve düşüncelerini ifade ederek iletişim kurmalarında, bilgi edinerek zihinsel becerilerini geliştirmelerinde ve öğrenmelerinde önemli rol oynamaktadır. Dilin gelişimi, bireylerin olayları sorgulama, çok yönlü düşünme, değerlendirme, karar verme, sosyalleşme ve çağdaşlaşma süreçlerini kolaylaştırmaktadır. Bu sebeple bireylerin erken yaşlardan itibaren dil becerileri geliştirilmelidir. Dil becerilerinin gelişmesi için ise o dil ile konuşmak, yazmak, okumak, okuduğunu ve dinlediğini anlamak gerekmektedir. Bu doğrultuda dil öğretiminde öncelikle konuşma, dinleme, okuma ve yazma gibi öğrenme alanları geliştirilmelidir.

Dört temel dil becerisi arasında yer alan yazma, duygu, düşünce ve fikirlerin okuyucuya sözcükler, cümleler ve paragraflar yardımıyla sunulmasıdır (Nunan, 2003). Yazma, bireylerin sahip oldukları temel becerileri ve bilgileri organize etme yeteneğini kapsayan karmaşık bir faaliyettir (Warker vd., 2005). Güteryüz'e (2006) göre ise yazma; bireyin hislerini, fikirlerini ve yaşantılarını dilin kuralları doğrultusunda ve özgün bir biçimde yazı aracılığıyla ifade etme sanatıdır. Öğrenme alanları içerisinde yazma, dil öğretiminde önemli bir yere sahiptir. Karatay (2013, s.21) yazının asırlardır dünyadaki milletler tarafından farklı amaçlarla kullanıldığını ve en önemli iletişim araçlarından biri olarak insanoğlunun medeniyetine büyük katkı sağladığını ifade etmektedir. Ayrıca bu medeniyetin gelecek kuşaklara aktarılmasında önemli rol oynadığını belirterek günümüz bilim, kültür ve medeniyetin oluşmasında büyük etken olduğunu vurgulamaktadır.

Yazı yazmak, belirli düzeyde bir bilgi birikimi ve deneyim isteyen bir beceridir. Yazma, aralarında konuşma, dinleme ve okumanın da yer aldığı dört temel dil becerisinin belki de en zor kazanılanıdır. Çünkü yazma, bireyin analiz, sentez ve değerlendirme gibi üst düzey zihinsel becerileri kullanmasını zorunlu kılan önemli bir beceridir. Yazma becerisi, öğrencilerin düşünme, anlama, öğrenme, dili etkili kullanma ve iletişim kurarak duygularını ifade etme becerilerine katkı sağlamaktadır (MEB, 2009). Bu doğrultuda yazma becerilerinin edinilmesi, öğrencilerin ilerideki akademik başarılarının önkoşuludur denilebilir. Temur (2001) ilköğretim öğrencilerinin okuldaki akademik başarıları ile yazılı anlatım seviyeleri arasında bir bağlantının olup olmadığını tespit etmeye çalıştığı araştırmasında, öğrencilerin okuldaki başarıları ile yazılı anlatım seviyeleri arasında anlamlı bir ilişki saptamıştır. Ayrıca Baş (2012) yazma becerisi ile okuma becerisinin birbirlerini doğrudan etkilediğini ifade etmektedir. Palmer (2010) bir çalışmada okuduğunu anlama ile yazma arasında pozitif bir korelasyon tespit ederek yazmanın okumayı artırmaya yardımcı olabileceğini ifade etmiştir.

Bireyler, dil becerileri içerisinde enerjilerinin büyük bir kısmını yazmak için harcarlar (Schiller, 1954). Bu zor uğraş, bireylerin isteyerek ve severek yapabilecekleri bir alışkanlığa dönüştürülmelidir. Bu alışkanlık ise ilkokul yıllarından itibaren verilen yazma becerisine yönelik eğitime bağlıdır. Güneş (2007), çocukların yazıya erken dönemlerde bile duyarlı olduklarını ve durumun önem arz ettiğini ifade etmektedir. Özellikle okul öncesi eğitimi alan çocuklar, ilkokula çeşitli bilgi ve becerileri kazanarak gelmektedirler. Çocukluk dönemlerinde edinilen bu beceriler, bireyin hayatı boyunca devam etmekte ve bireyin yaşamını doğrudan etkilemektedir. Bu sebeple öğrencilerin yazma becerilerini doğru ve etkili bir biçimde edinebilmeleri ve bu becerileri geliştirebilmeleri için birinci sınıftan itibaren yazma eğitimine gereken önem verilmelidir.

Öğrencilere istenilen düzeyde yazma becerisi kazandırabilmek için öğrencileri yazmaya karşı güdülemek ve yazmaya yönelik olumlu bir tutum içerisinde olmalarını sağlamak gerekmektedir. Tutum, bir kişinin bir düşünceyi kabul etmesi ya da reddetmesi biçiminde oluşan ve bireyin duygusal olarak hazır olması anlamına gelen bir eğilimdir (Özgüven, 1994). Tutumlar, bir öğrencinin herhangi bir derse yönelik duyuşsal özelliklerinin en önemli göstergeleridir (Erden, 1995). Öğrenmeye yönelik olumlu tutumlar başarıyı artırmakta; olumsuz tutumlar ise başarının azalmasına sebep olabilmektedir. Öğrencinin yazma eylemine karşı geliştirdiği olumlu tutumlar, yazma başarısını artırırken; geliştirdiği olumsuz tutumlar ise başarının azalmasına sebep olabilecektir.

Ülkemizde öğrencilerin yazma becerilerinin geliştirilmesine yönelik gerçekleştirilen uygulamalarda, genellikle öğretmenin atasözü, deyim veya özdeyişin açıklanması ile ilgili belirlediği bir konuda öğrencilerin yazarak bir metin oluşturmaları beklenmektedir. Ayrıca metnin yazılması için öğrencilere kısıtlı bir süre verilmekte, öğrenciler zihinlerinde kalıplaşmış bir şemaya bağlı kalarak metinleri giriş, gelişme ve sonuç bölümleri doğrultusunda oluşturmaya çalışmaktadırlar (Öztürk, 2012). Oluşturdukları metinlerle ilgili geliştirici düzeltme ve dönütlerin sağlanamaması, yazma sürecinin yeterince izlenememesi, sınıflardaki öğrenci sayılarının fazlalığı, öğrencilerin yazma çalışmaları esnasında yaşadıkları olumsuz yazışma deneyimleri öğrencilerde zamanla yazmaya yönelik olumsuz tutumların gelişmesine neden olmaktadır.

Batur (2016) bir çalışmada, ilkokul birinci ve ikinci sınıflardaki dil çalışmalarının amacını, çocukların kendilerini yaş ve düzeylerine uygun bir dille söz ve yazıyla serbestçe anlatabilmeleri olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin seçtikleri bir konu hakkında, tür sınırlaması olmaksızın duygu ve düşüncelerini yazma çalışmaları ile ifade etmeleri serbest yazma kapsamına girer (Özbay, 2007). Bu çalışmada herhangi bir sınırlılık veya zorunluluk yoktur. Bu tarz serbest yazma çalışmaları, öğrencilerin düşünme becerilerinin gelişmesinde oldukça etkilidir (Kırmızı, 2009, s.53). Bu sebeple serbest yazı yazma, öğrencilere yazmaları için gerekli güdüyü sağlayarak onları hata yapma endişesi olmadan yazı yazmaya yöreklendirir.

Alanyazın incelendiğinde, ilköğretim okullarındaki öğrencilerin yazılı anlatım becerilerinin incelendiği araştırmaların (Özbay, 2000; Temizkan, 2003; Bayram ve Erdemir, 2006; Coşkun, 2006; Arıcı ve Urgan, 2008) sonuçları, ilköğretim öğrencilerinin yazılı anlatım becerisi açısından öğretim programlarındaki hedeflerden uzakta olduklarını göstermektedir. Bu bakımdan eğitimin ilk temellerinin atıldığı ilkokul yıllarından itibaren öğrencilerin yazma eğilimlerinin tespit edilmesi bu sorunun çözümüne katkı sağlayabilir. Bu düşünce, çalışmanın gerçekleştirilmesindeki temel amacı oluşturmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ilkokul 2-4. sınıf öğrencilerinin serbest yazma etkinliklerindeki konu eğilimlerini belirlemek ve konu eğilimlerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Bu amaç doğrultusunda, araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

Alt Problemler

İlkokul 2-4. sınıf öğrencilerinin serbest yazma etkinliklerindeki konu eğilimleri;

1. Yaşanılan yer durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

2. Sınıf düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?
3. Anne eğitim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
4. Baba eğitim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
5. Günlük internet kullanım durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
6. Aylık kitap okuma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

İlkokul 2-4. sınıf öğrencilerinin serbest yazma etkinliklerindeki konu eğilimlerinin belirlenerek çeşitli değişkenler açısından incelendiği bu çalışmada, karma yöntem kullanılmıştır. Karma yöntem; araştırmacının araştırma problemlerini anlamak için hem nicel hem de nitel veriler topladığı, iki veri setini birbiriyle bütünleştirdiği ve daha sonra bu iki veri setini bütünleştirmenin avantajlarını kullanarak sonuçlar çıkardığı, sağlık, sosyal ve davranış bilimleri alanında kullanılan bir araştırma yaklaşımıdır. Bu yaklaşımın temel varsayımı, araştırmacının nicel veriler ile nitel verileri birleştirmesinin, araştırma problemini daha iyi anlamak için bu yöntemlerden herhangi birini yalnız başına kullanmaya kıyasla daha fazla avantajlı olacaktır (Creswell, 2017, s.2). Çalışmanın nitel kısmında, çalışmadaki değişkenlerin konu seçimi ile ilişkisini ve dağılımını ortaya koymak için elde edilen veriler doküman analizi yöntemi ile incelenmiştir. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Çalışmanın nicel kısmında ise konu eğilimleri ve değişkenler arasındaki farklılaşmanın tespiti için Ki-Kare testi uygulanarak ortaya çıkan dağılım tabloları araştırmacılar tarafından yorumlanmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Aydın'da köy, ilçe ve il merkezinde 2, 3 ve 4. sınıflarda öğrenim gören 900 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde, seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçlı örneklemin çeşitlerinden olan maksimum çeşitlilik yöntemi benimsenmiştir. Amaçlı örnekleme, çalışmanın amacına bağlı olarak bilgi açısından zengin durumların seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasıdır. Maksimum çeşitlilik ise incelenen problemle ilgili olarak kendi içinde benzeşik farklı durumların belirlenerek çalışmanın bu durumlar üzerinde yapılmasıdır (Büyüköztürk vd., 2014, s.90).

2.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmada, ilkokul 2-4. sınıf öğrencilerinin serbest yazma etkinliklerindeki konu eğilimlerini belirleyebilmek için araştırmacı, iki sınıf öğretmeni ve alanında uzman iki akademisyenin görüşü alınarak hazırlanan form kullanılmıştır. Formun ön yüzünde öğrencilerin demografik özelliklerini tespit etmek için hazırlanmış anket soruları, arka yüzünde ise öğrencilerin serbest yazma etkinliğinde kullanabilecekleri şekilde tasarlanmış bir bölüm yer almaktadır.

2.4. Veri Toplama Süreci

Öncelikle çalışmanın yapılacağı bölgedeki okullarda uygulama yapabilmek için ilgili kurumlardan gerekli izinler alınmıştır. Daha sonra araştırmacı tarafından verilerin toplanacağı Aydın il merkezi ile Germencik ilçesindeki sosyoekonomik ve sosyokültürel açıdan farklı düzeydeki ilkokullara ve ilçeye bağlı köylerdeki ilkokullara ziyaretler gerçekleştirilmiştir. Ziyaretler esnasında yapılacak olan çalışmanın amacı ve kapsamı hakkında okul idarecileri ile öğretmenler bilgilendirilmiştir. Daha sonra araştırmacı sınıflara girerek öğrencileri etkinlik hakkında bilgilendirip formları dağıtmıştır. Bu formların ön yüzünde bulunan ve öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemeyi amaçlayan kısım, alanyazında bu alanda yapılmış çalışmalar

incelenerek alanında uzman iki akademisyen tarafından özgün olarak hazırlanmıştır. Bu sebeple araştırmacı, çalışmada önem arz eden formdaki demografik özellikler kısmının doldurulması sürecini dikkatle takip etmiştir. Bazı öğrencilerin formlarında ailelerin ekonomik gelirleri ve anne-baba eğitim durumları ile ilgili bilgilerin eksik olduğu tespit edilmiş ve bu öğrencilerin formlarının doldurulmasında sınıf öğretmeninden yardım almıştır. Formun arka yüzündeki serbest yazma etkinliği için ayrılan kısmın tam ve doğru bir şekilde doldurulabilmesi için öğrenciler detaylı bir şekilde bilgilendirilmiştir. Öğrencilerin bu bölüme o an istedikleri herhangi bir konu ile ilgili duygu ve düşüncelerini ifade edebilecekleri belirtilmiş ve öğrencilerin serbest yazma etkinliği süresince sınıftaki diğer arkadaşları tarafından yönlendirilmemesine özen gösterilmiştir. Verilerin titizlikle toplanmasının ardından, sınıf öğretmenine ve öğrencilere çalışmaya katkı sağladıkları için teşekkür edilerek veri toplama süreci sona ermiştir.

2.5. Veri Analizi

Öğrencilerin serbest yazma etkinliklerinde kullandıkları formlar araştırmacı, iki sınıf öğretmeni ve alanında uzman akademisyen tarafından farklı zaman dilimlerinde incelenerek, 2017 Türkçe Öğretim Programı (MEB, 2017, s.16-17)'ndeki tema ve konu eğilimlerine göre tasnif edilmiştir. Böylece ilkökul öğrencilerinin serbest yazma çalışmalarında hangi konulara eğilim gösterdikleri ortaya çıkarılmıştır.

Öğrencilerin demografik bilgi formlarından ve serbest yazma etkinliklerindeki kâğıtlardan elde edilen veriler, SPSS 25.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Öğrencilerin konu eğilimlerinin çalışmanın alt amaçlarındaki değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla çapraz tablo kullanılmıştır. Bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için ise Ki-Kare Testi uygulanmıştır.

3. Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada öğrencilerin serbest yazma etkinliklerinde kullandıkları formlardan elde edilen veriler, 2017 Türkçe Öğretim Programı'nda yer alan tema ve konu önerileri doğrultusunda araştırmacı tarafından tasnif edilmiştir. 2017 Türkçe Öğretim Programı'nda (MEB, 2017, s.16-17) yer alan ve öğrenme öğretme sürecinde işlenerek öğretim materyallerinde yer verilmesi öngörülen tema ve konu önerileri Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. 2017 Türkçe Öğretim Programı'nda yer alan temalar ve konu önerileri

TEMALAR	KONU ÖNERİLERİ
ERDEMLER	Ahlak, alçak gönüllülük, azim, cömertlik, dayanışma, dostluk, dürüstlük, güven, iyilikseverlik, kardeşlik, merhamet, paylaşma, sabır, sadakat, saygı, sevgi, sılayırahim, vefa, vicdanlı olmak, yardımlaşma vb.
MİLLÎ KÜLTÜRÜMÜZ	Aile, bayrak, büyüklerimiz, dinî bayramlar, gelenekler, geleneksel sporlar, insan ilişkileri, kültürel miras, mekânlar, millî bayramlar, şehirlerimiz, sıra, tarihî mekânlar, tarihî şahsiyetler, tarihî eserlerimiz, Türkçe, vakıf kültürü, vatan, yurdumuz vb.
MİLLÎ MÜCADELE VE ATATÜRK	15 Temmuz, Atatürk, Çanakkale, cesaret, Cumhuriyet, fedakârlık, gazilik, İstiklâl Marşı, kahramanlık, Kut'ül Amare, millî egemenlik, millî irade, millî kimlik, millî mücadele, Sarıkamış Harekâtı, şehitlik, vatanseverlik vb.
	Ana dili, adalet, barış, bireysel farklılıklar, çok dillilik, çok kültürlülük, dayanışma, devlet, dezavantajlı gruplar, empati, eşitlik, farklılıklara saygı, gurbet, haram, hayat becerileri, helal, hukuk, hükümet, iktidar, kardeşlik, kent kültürü, komşuluk ilişkileri, kul hakkı, kültürel farklılıklar, küreselleşme,

BİREY VE TOPLUM	medeniyet, meslekler, misafirperverlik, selamlaşma, siyaset, sosyal içirme, sosyokültürel farkındalık, toplumsal kurallar, vatandaşlık, zaman yönetimi vb.
OKUMA KÜLTÜRÜ	Bilgi okuryazarlığı, çoklu okuryazarlık, dijital okuryazarlık, dil sevgisi, edebî şahsiyetler, e-kitap, eleştirel okuryazarlık, kitabevi, kitaplar, kütüphaneler, metinler arasılık, okuma alışkanlığı, okuma serüveni, okuma sevgisi, okur kimliği, sözlük kültürü, süreli yayınlar, teknoloji okuryazarlığı, yaratıcı okuma, yazılı kültür, z-kitap, z-kütüphane vb.
İLETİŞİM	Aile iletişimi, bilgi iletişimi, diğer canlılarla iletişim, etkili iletişim, iletişim becerileri, insanlarla iletişim, kitle iletişim araçları, komşuluk, kültürel iletişim, kültürler arası iletişim, medya okuryazarlığı, öğrenci hareketliliği, öğrenci öğretmen iletişimi vb.
HAK VE ÖZGÜRLÜKLER	Bireysel haklar, birinci kuşak haklar, çocuk hakları, demokrasi, din ve vicdan özgürlüğü, düşünce özgürlüğü, eğitim hakkı, engelli hakları, eşitlik, haberleşme özgürlüğü, hakkını savunma, hasta hakları, hayvan hakları, ifade özgürlüğü, ikinci kuşak haklar, inanç hakkı, insan hakları, kişi dokunulmazlığı, merhamet, özel hayatın gizliliği, özgürlükler, seyahat özgürlüğü, temel hak ve özgürlükler, toplumsal cinsiyet adaleti, toplumsal cinsiyet eşitliği, yaşama hakkı vb.
KİŞİSEL GELİŞİM	Başarı, beceri, çalışkanlık, çatışma yönetimi, empati, girişimcilik, karar verme, kendini tanıma, kişilik tipleri, meslek seçimi, motivasyon, öğrenmeyi öğrenme, olumlu düşünme, öz denetim, öz eleştiri, öz güven, öz saygı, sorumluluk, sosyal gelişim, yetenek, yeterlilik, zaman yönetimi vb.
BİLİM VE TEKNOLOJİ	Bilim insanları, bilim okuryazarlığı, bilişim okuryazarlığı, etik, girişimcilik, haberleşme, hayal gücü, iletişim, keşif ve icatlar, matematik okuryazarlığı, merak duygusu, olay, olgu, patent, sosyal medya, tasarım, teknoloji, telif, ulaşım, yenilikçilik vb.
SAĞLIK VE SPOR	Adil oyun, beden eğitimi, beden sağlığı, beslenme, centilmenlik, dengeli beslenme, hareketlilik, hastalıklardan korunma, ilaç kullanımı, ilk yardım, öz bakım, ruh sağlığı, sağlıklı beslenme, sağlıklı yaşam, spor kültürü, sportmenlik, temizlik, uyku vb.
ZAMAN VE MEKÂN	Çevremiz, evimiz, geçmiş şimdi gelecek, gezginler, odamız, okulumuz, şehirler, sınıfımız, ülkeler vb.
DUYGULAR	Bağışlama, beğenme, duygu yönetimi, heyecan, kaygı, kıskançlık, korku, mutluluk, özlem, sevgi, sitem, takdir etme, umut, üzüntü, veda, yalnızlık vb.
DOĞA VE EVREN	Bitkiler, canlılar, çevre, çevrenin korunması, doğa, doğa olayları, doğal afetler, dünya, evren, gece, gezegenler, gündüz, hayvanlar, iklim, kar, manzaralar, mevsimler, renkler, uzay, yağmur, yeryüzü, yıldızlar, zaman bilinci vb.

SANAT	Afiş, bale, cilt, söz sanatları, ebru, edebiyat, estetik, estetik duyarlılık, festival, fotoğraf, gala, geleneksel sanatlar, gölge oyunu, grafik, grafiti, heykel, mimari, minyatür, müzik, opera, özgünlük, pandomim, peyzaj, resim, seramik, sinema, tezhip, tiyatro, yenilikçi düşünme vb.
VATANDAŞLIK	Adalet, alın teri, çalışma, emek, eşitlik, göç, göçmenlik, görev bilinci, hukukun üstünlüğü, iş birliği, mültecilik, özgürlük, paylaşma, sorumluluk, üretme, vergi bilinci vb.
ÇOCUK DÜNYASI	Çocuk kültürü, çocuk müzesi, dijital oyunlar, eğlence, geleneksel çocuk oyunları, hayal, hobiler, keşif, lunapark, merak, mizah, okul, oyun, oyuncak, rüya, sokak oyunları vb.

Araştırmadan elde edilen veriler ışığında ulaşılan bulgular, araştırmanın alt problemlerinin sırası dikkate alınarak aşağıda tablolarla sunulmuştur.

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi olan “İlkokul 2, 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin serbest yazma etkinliklerindeki konu eğilimleri yaşanılan yer durumuna göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ait bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Yaşanılan yer durumuna göre konu eğilimlerini gösteren çapraz tablo ve ki-kare analizi sonuçları

KONULAR	İl	İlçe	Köy	Toplam
Erdemler	19	43	64	126
Millî Kültürümüz	15	28	46	89
Millî Mücadele ve Atatürk	8	13	46	67
Birey ve Toplum	18	56	41	115
Okuma Kültürü	28	13	9	50
İletişim	19	10	3	32
Hak ve Özgürlükler	18	11	1	30
Kişisel Gelişim	20	4	0	24
Bilim ve Teknoloji	43	19	7	69
Sağlık ve Spor	16	15	7	38
Zaman ve Mekân	11	9	7	27
Duygular	24	19	11	54
Doğa ve Evren	12	18	40	70
Sanat	19	11	1	31
Vatandaşlık	19	10	6	35
Çocuk Dünyası	11	21	11	43
Toplam	300	300	300	900

Pearson ki-kare $\chi^2 = 249,822$; $sd=30$; $p=0,001$

Tablo 2 incelendiğinde, ilkokul öğrencilerinin yaşanılan yer durumlarına göre konu eğilimlerinde farklılıklar olduğu gözlenmektedir. Bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için ki-kare testi

yapılmış ve yaşanan yer durumuna göre konu eğilimlerinin dağılımında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür ($\chi^2=249,822$; $sd=30$; $p=0,001$).

Tablo 2'ye göre, ilkököl öğrencilerinin yaşanan yer durumuna göre il, ilçe ve köylerden elde edilen veriler doğrultusunda en çok tercih ettikleri konuların "Erdemler" (126) temasına ait olduğu; en az tercih ettikleri konuların ise "Kişisel Gelişim" (24) temasına ait olduğu görülmektedir.

Tablo 2'ye göre, köyde yaşayan öğrencilerin serbest yazmalarındaki konu eğilimlerinin en çok Erdemler (64) temasında yoğunlaştığı; ilçelerde yaşayan öğrencilerin "Birey ve Toplum" (56) temasında yoğunlaştığı; il merkezinde yaşayan öğrencilerin ise "Bilim ve Teknoloji" (43) temasında yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 2 incelendiğinde, köyde yaşayan öğrencilerin serbest yazma çalışmalarında "Kişisel Gelişim" temasına ait konuları hiç tercih etmediği görülmektedir. İlçede yaşayan öğrenciler ise serbest yazma çalışmalarında en az "Kişisel Gelişim" (4) temasına ait konuları tercih etmiştir. İl merkezinde yaşayan öğrenciler ise serbest yazma çalışmalarında en az "Millî Mücadele ve Atatürk" (8) temasına ait konuları tercih etmiştir.

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi olan "İlkokul 2, 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin serbest yazma etkinliklerindeki konu eğilimleri sınıf düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?" sorusuna ait bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Sınıf düzeylerine göre konu eğilimlerini gösteren çapraz tablo ve ki-kare analizi sonuçları

KONULAR	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Toplam
Erdemler	48	50	28	126
Millî Kültürümüz	39	35	15	89
Millî Mücadele ve Atatürk	13	27	27	67
Birey ve Toplum	44	31	40	115
Okuma Kültürü	10	16	24	50
İletişim	3	15	14	32
Hak ve Özgürlükler	7	11	12	30
Kişisel Gelişim	2	7	15	24
Bilim ve Teknoloji	20	23	26	69
Sağlık ve Spor	9	9	20	38
Zaman ve Mekân	12	8	7	27
Duygular	25	15	14	54
Doğa ve Evren	37	21	12	70
Sanat	9	10	12	31
Vatandaşlık	3	14	18	35
Çocuk Dünyası	19	8	16	43
Toplam	300	300	300	900

Pearson ki-kare $\chi^2 = 94,607$; $sd=20$; $p=0,001$

Tablo 3 incelendiğinde, ilkököl öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre konu eğilimlerinde farklılıklar olduğu gözlenmektedir. Bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için ki-kare testi yapılmış ve sınıf düzeyine göre konu eğilimlerinin dağılımında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür ($\chi^2 = 94,607$; $sd=20$; $p=0,001$).

Tablo 3'e göre, 2 ve 3. sınıf düzeylerinde en çok tercih edilen konuların "Erdemler" (48,50) temasında yoğunlaştığı görülürken; 4. sınıf düzeyinde ise en çok tercih edilen konuların "Birey ve Toplum" (40) temasında yoğunlaştığı görülmektedir. 2 ve 3.sınıf düzeylerinde en az tercih edilen konuların "Kişisel gelişim" (2,7) temasına ait olduğu görülürken; 4. sınıf düzeyinde en az tercih edilen konuların "Zaman ve Mekân" (7) temasına ait olduğu görülmektedir.

Ayrıca tabloda sınıf düzeyi arttıkça bazı temalarda konu eğilimlerinin azaldığı görülmektedir. Örneğin; "Milli Kültürümüz" temasını 2.sınıf düzeyinde 39 öğrenci tercih ederken; 3. sınıf düzeyinde 35 ve 4.sınıf düzeyinde ise 15 öğrencinin tercih ettiği görülmektedir. Benzer şekilde "Zaman ve Mekân" temasını 2.sınıf düzeyinde 12 öğrenci tercih ederken; 3. sınıf düzeyinde 8 ve 4.sınıf düzeyinde ise 7 öğrencinin tercih ettiği görülmektedir. "Duygular" temasını 2.sınıf düzeyinde 25 öğrenci tercih ederken; 3. sınıf düzeyinde 15 ve 4.sınıf düzeyinde ise 14 öğrencinin tercih ettiği görülmektedir. "Doğa ve Evren" temasını 2.sınıf düzeyinde 37 öğrenci tercih ederken; 3. sınıf düzeyinde 21 ve 4.sınıf düzeyinde ise 12 öğrencinin tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 3 incelendiğinde, sınıf düzeyi arttıkça bazı temalarda konu eğilimlerinin de arttığı görülmektedir. Örneğin; "Okuma Kültürü" temasını 2.sınıf düzeyinde 10 öğrenci tercih ederken; 3.sınıf düzeyinde 16 ve 4.sınıf düzeyinde ise 24 öğrencinin tercih ettiği görülmektedir. "Hak ve Özgürlükler" temasını 2.sınıf düzeyinde 7 öğrenci tercih ederken; 3. sınıf düzeyinde 11 ve 4.sınıf düzeyinde ise 12 öğrencinin tercih ettiği görülmektedir. "Kişisel Gelişim" temasını 2.sınıf düzeyinde 2 öğrenci tercih ederken; 3. sınıf düzeyinde 7 ve 4.sınıf düzeyinde ise 15 öğrencinin tercih ettiği görülmektedir. "Bilim ve Teknoloji" temasını 2.sınıf düzeyinde 20 öğrenci tercih ederken; 3. sınıf düzeyinde 23 ve 4.sınıf düzeyinde ise 26 öğrencinin tercih ettiği görülmektedir. "Sanat" temasını 2.sınıf düzeyinde 9 öğrenci tercih ederken; 3. sınıf düzeyinde 10 ve 4.sınıf düzeyinde ise 12 öğrencinin tercih ettiği görülmektedir. "Vatandaşlık" temasını 2.sınıf düzeyinde 3 öğrenci tercih ederken; 3. sınıf düzeyinde 14 ve 4.sınıf düzeyinde ise 18 öğrencinin tercih ettiği görülmektedir.

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan "İlkokul 2, 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin serbest yazma etkinliklerindeki konu eğilimleri anne eğitim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?" sorusuna ait bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Anne eğitim durumlarına göre konu eğilimlerini gösteren çapraz tablo ve ki-kare analizi sonuçları

KONULAR	Okuma Yazma Bilmeyen	İlkokul Mezunu	Ortaokul Mezunu	Lise Mezunu	Lisans Mezunu	Lisansüstü Mezunu	Toplam
Erdemler	10	57	20	28	9	2	126
Millî Kültürümüz	4	39	19	23	3	1	89
Millî Mücadele ve Atatürk	5	38	8	11	5	0	67
Birey ve Toplum	5	35	32	31	11	1	115
Okuma Kültürü	1	9	11	16	9	4	50
İletişim	0	2	7	17	4	2	32
Hak ve Özgürlükler	0	3	8	15	2	2	30
Kişisel Gelişim	0	3	3	9	4	5	24
Bilim ve Teknoloji	1	7	14	30	13	4	69
Sağlık ve Spor	0	7	10	16	5	0	38

Zaman ve Mekân	0	9	7	7	2	2	27
Duygular	2	11	15	14	9	3	54
Doğa ve Evren	2	34	16	14	4	0	70
Sanat	0	1	8	12	6	4	31
Vatandaşlık	1	7	6	13	5	3	35
Çocuk Dünyası	0	13	10	17	3	0	43
Toplam	31	275	194	273	94	33	900

Pearson ki-kare $\chi^2 = 204,357$; $sd=75$; $p=0,001$

Tablo 4 incelendiğinde, annesi “okuma yazma bilmeyen” öğrencilerin sayısının 31, anne eğitim durumu “ilkokul mezunu” olan öğrencilerin sayısının 275; “ortaokul mezunu” olan öğrencilerin sayısının 194; “lise mezunu” öğrencilerin sayısının 273; “lisans mezunu” öğrencilerin sayısının 94 ve “lisansüstü mezunu” olan öğrencilerin sayısının ise 33 olduğu görülmektedir.

Ayrıca, ilkokul öğrencilerinin anne eğitim durumlarına göre konu eğilimlerinde farklılıklar olduğu gözlenmektedir. Bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için ki-kare testi yapılmış ve anne eğitim durumlarına göre konu eğilimlerinin dağılımında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür ($\chi^2 = 204,357$; $sd=75$; $p=0,001$).

Tablo 4 incelendiğinde, annesi “okuma yazma bilmeyen” ve anne eğitim durumu “ilkokul mezunu” olan öğrencilerin serbest yazmalarındaki konu eğilimlerinin en çok “Erdemler” (10, 57) temasında yoğunlaştığı görülmektedir. Anne eğitim durumu “ortaokul ve lise mezunu” olan öğrencilerin serbest yazmalarındaki konu eğilimlerinin en çok “Birey ve Toplum” (32,31) temasında; “lisans mezunu” olan öğrencilerin serbest yazmalarındaki konu eğilimlerinin en çok “Bilim ve Teknoloji” (13) temasında ve “lisansüstü mezunu” olan öğrencilerin serbest yazmalarındaki konu eğilimlerinin ise en çok “Kişisel Gelişim” (5) temasında yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 4 incelendiğinde, annesi “okuma yazma bilmeyen” öğrencilerin serbest yazma çalışmalarında “İletişim”, “Hak ve Özgürlükler”, “Kişisel Gelişim”, “Sağlık ve Spor”, “Zaman ve Mekân”, “Sanat” ve “Çocuk Dünyası” temalarına ait konuları hiç tercih etmedikleri görülmektedir. Anne eğitim durumu “ilkokul mezunu” olan öğrenciler serbest yazma çalışmalarında en az “Sanat” (1) temasına ait konuları tercih etmişlerdir. Anne eğitim durumu “ortaokul mezunu” olan öğrenciler serbest yazma çalışmalarında en az “Kişisel Gelişim” (3) temasına; “lise ve lisans mezunu” olan öğrencilerin serbest yazmalarında en az “Zaman ve Mekân” (7,2) temasına; “lisansüstü mezunu” olan öğrencilerin ise serbest yazma çalışmalarında “Millî Mücadele ve Atatürk”, “Sağlık ve Spor” ve “Çocuk Dünyası” temalarına ait konuları hiç tercih etmedikleri görülmektedir.

3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan “İlkokul 2, 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin serbest yazma etkinliklerindeki konu eğilimleri baba eğitim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ait bulgular Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Baba eğitim durumlarına göre konu eğilimlerini gösteren çapraz tablo ve ki-kare analizi sonuçları

KONULAR	Okuma Yazma Bilmeyen	İlkokul Mezunu	Ortaokul Mezunu	Lise Mezunu	Lisans Mezunu	Lisansüstü Mezunu	Toplam
Erdemler	0	21	44	37	22	2	126
Millî Kültürümüz	1	11	35	32	6	4	89
Millî Müc.ve Atatürk	0	11	31	17	6	2	67
Birey ve Toplum	0	7	37	49	18	4	115
Okuma Kültürü	0	2	14	23	7	4	50
İletişim	0	1	5	12	11	3	32
Hak ve Özgürlükler	0	2	3	12	9	4	30
Kişisel Gelişim	0	1	2	7	12	2	24
Bilim ve Teknoloji	0	6	10	28	22	3	69
Sağlık ve Spor	0	3	5	22	5	3	38
Zaman ve Mekân	0	6	3	12	5	1	27
Duygular	0	3	9	18	19	5	54
Doğa ve Evren	1	10	26	20	12	1	70
Sanat	0	2	1	12	12	4	31
Vatandaşlık	1	2	7	15	6	4	35
Çocuk Dünyası	0	6	8	19	9	1	43
Toplam	3	94	240	335	181	47	900

Pearson ki-kare $\chi^2 = 168,291$; $sd=75$; $p=0,001$

Tablo 5 incelendiğinde, babası “okuma yazma bilmeyen” öğrencilerin sayısının 3, baba eğitim durumu “ilkokul mezunu” olan öğrencilerin sayısının 94; “ortaokul mezunu” olan öğrencilerin sayısının 240; “lise mezunu” olan öğrencilerin sayısının 335; “lisans mezunu” öğrencilerin sayısının 181; “lisansüstü mezunu” olan öğrencilerin sayısının ise 47 olduğu görülmektedir.

Ayrıca, ilkokul öğrencilerinin baba eğitim durumlarına göre konu eğilimlerinde farklılıklar olduğu gözlenmektedir. Bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için ki-kare testi yapılmış ve baba eğitim durumlarına göre konu eğilimlerinin dağılımında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür ($\chi^2 = 168,291$; $sd=75$; $p=0,001$).

Tablo 5 incelendiğinde, babası “okuma yazma bilmeyen” öğrencilerin serbest yazmalarındaki konu eğilimlerinin en çok “Millî Kültürümüz” (1), “Doğa ve Evren” (1) ve “Vatandaşlık” (1) temalarında yoğunlaştığı görülmektedir. Baba eğitim durumu “ilkokul mezunu” olan öğrencilerin serbest yazmalarındaki

konu eğilimlerinin en çok “Erdemler” (21) temasında; “ortaokul mezunu” olan öğrencilerin serbest yazmalarındaki konu eğilimlerinin en çok “Erdemler” (44) temasında; “lise mezunu” olan öğrencilerin serbest yazmalarındaki konu eğilimlerinin en çok “Birey ve Toplum” (49) temasında; “lisans mezunu” olan öğrencilerin serbest yazmalarındaki konu eğilimlerinin en çok “Erdemler” (22) ve “Bilim ve Teknoloji” (22) temalarında; “lisansüstü mezunu” olan öğrencilerin ise serbest yazmalarındaki konu eğilimlerinin en çok “Duygular” (5) temasında yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde, baba eğitim durumu “ilkokul mezunu” olan öğrencilerin serbest yazma çalışmalarında en az “İletişim” (1) ve “Kişisel Gelişim” (1) temalarına ait konuları tercih ettikleri görülmektedir. Baba eğitim durumu “ortaokul mezunu” olan öğrenciler serbest yazma çalışmalarında en az “Sanat” (1) temasına; “lise mezunu” olan öğrenciler serbest yazma çalışmalarında en az “Kişisel Gelişim” (7) temasına; “lisans mezunu” olan öğrenciler serbest yazma çalışmalarında en az “Sağlık ve Spor” (5) ve “Zaman ve Mekân” (5) temalarına; “lisansüstü mezunu” olan öğrencilerin ise serbest yazma çalışmalarında en az “Zaman ve Mekân” (1) “Doğa ve Evren” (1) ve “Çocuk Dünyası” (1) temalarına ait konuları tercih ettikleri görülmektedir.

3.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi olan “ilkokul 2, 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin serbest yazma etkinliklerindeki konu eğilimleri günlük internet kullanım durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ait bulgular Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. İnternet kullanım durumlarına göre konu eğilimlerini gösteren çapraz tablo ve ki-kare analizi sonuçları

KONULAR	0-1 saat	1-2 saat	2-3 saat	3-4 saat	4 ve üzeri	Toplam
Erdemler	62	40	23	1	0	126
Millî Kültürümüz	45	30	13	1	0	89
Millî Mücadele ve Atatürk	39	19	9	0	0	67
Birey ve Toplum	37	53	24	1	0	115
Okuma Kültürü	9	11	30	0	0	50
İletişim	3	10	9	6	4	32
Hak ve Özgürlükler	1	11	17	0	1	30
Kişisel Gelişim	0	6	18	0	0	24
Bilim ve Teknoloji	5	21	25	9	9	69
Sağlık ve Spor	7	13	18	0	0	38
Zaman ve Mekân	6	8	11	2	0	27
Duygular	10	15	22	3	4	54
Doğa ve Evren	38	16	12	2	2	70
Sanat	1	11	19	0	0	31
Vatandaşlık	6	10	18	1	0	35
Çocuk Dünyası	10	20	13	0	0	43
Toplam	279	294	281	26	20	900

Pearson ki-kare $\chi^2 = 343,255$; $sd=60$; $p=0,001$

Tablo 6 incelendiğinde, günlük 0-1 saat aralığında internet kullanan öğrencilerin sayısının 279, 1-2 saat aralığında internet kullanan öğrencilerin sayısının 294, 2-3 saat aralığında internet kullanan öğrencilerin sayısının 281, 3-4 saat aralığında internet kullanan öğrencilerin sayısının 26, 4 ve üzeri saat aralığında internet kullanan öğrencilerin sayısının 20 olduğu görülmektedir.

Ayrıca, ilkokul öğrencilerinin günlük internet kullanım durumlarına göre konu eğilimlerinde farklılıklar olduğu gözlenmektedir. Bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için ki-kare testi yapılmış ve günlük internet kullanım durumlarına göre konu eğilimlerinin dağılımında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür ($\chi^2 = 343,255$; $sd=60$; $p=0,001$).

Tablo 6 incelendiğinde, günlük 0-1 saat aralığında internet kullanan öğrencilerin serbest yazmalarındaki konu eğilimlerinin en çok “*Erdemler*” (62) temasında; 1-2 saat aralığında internet kullanan öğrencilerin serbest yazmalarındaki konu eğilimlerinin en çok “*Birey ve Toplum*” (53) temasında; 2-3 saat aralığında internet kullanan öğrencilerin serbest yazmalarındaki konu eğilimlerinin en çok “*Okuma Kültürü*” (30) temasında; 3-4 saat ve günlük 4 ve üzeri aralığında internet kullanan öğrencilerin serbest yazmalarındaki konu eğilimlerinin en çok “*Bilim ve Teknoloji*” (9,9) temasında yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 6 incelendiğinde, günlük 0-1 saat ve günlük 1-2 saat aralığında internet kullanan öğrencilerin serbest yazma çalışmalarında “*Kişisel Gelişim*” temasına ait konuları hiç tercih etmedikleri görülmektedir. Günlük 2-3 saat aralığında internet kullanan öğrenciler serbest yazma çalışmalarında en az “*Milli Mücadele ve Atatürk*” (9) ve “*İletişim*” (9) temalarına ait konuları tercih etmişlerdir. Günlük 3-4 saat aralığında internet kullanan öğrencilerin serbest yazma çalışmalarında “*Milli Mücadele ve Atatürk*”, “*Okuma Kültürü*”, “*Hak ve Özgürlükler*”, “*Kişisel Gelişim*”, “*Sağlık ve Spor*”, “*Sanat*”, ve “*Çocuk Dünyası*” temalarına ait konuları hiç tercih etmemişlerdir. Günlük 4 ve üzeri saat aralığında internet kullanan öğrencilerin ise serbest yazma çalışmalarında “*Erdemler*”, “*Milli Kültürümüz*”, “*Milli Mücadele ve Atatürk*”, “*Birey ve Toplum*”, “*Okuma Kültürü*”, “*Kişisel Gelişim*”, “*Sağlık ve Spor*”, “*Zaman ve Mekan*”, “*Sanat*”, “*Vatandaşlık*” ve “*Çocuk Dünyası*” temalarına ait konuları hiç tercih etmedikleri görülmektedir.

3.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmamızın altıncı alt problemi olan “*İlkokul 2, 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin serbest yazma etkinliklerindeki konu eğilimleri aylık kitap okuma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?*” sorusuna ait bulgular Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Kitap okuma durumlarına göre konu eğilimlerini gösteren çapraz tablo ve ki-kare analizi sonuçları

KONULAR	1-100 sayfa	101-200	201-300	301 ve üzeri	Toplam
Erdemler	58	61	3	3	125
Millî Kültürümüz	35	41	8	5	89
Millî Mücadele ve Atatürk	40	18	5	4	67
Birey ve Toplum	43	62	8	3	116
Okuma Kültürü	9	21	10	10	50
İletişim	8	15	4	5	32
Hak ve Özgürlükler	4	14	5	7	30
Kişisel Gelişim	1	4	8	11	24
Bilim ve Teknoloji	17	32	15	5	69
Sağlık ve Spor	6	20	8	4	38
Zaman ve Mekân	10	11	3	3	27

Duygular	14	22	6	12	54
Doğa ve Evren	41	19	4	6	70
Sanat	3	17	4	7	31
Vatandaşlık	7	13	9	6	35
Çocuk Dünyası	14	18	7	4	43
Toplam	310	388	107	95	900

Pearson ki-kare $\chi^2 = 191,472$; $sd=45$; $p=0,001$

Tablo 7 incelendiğinde, aylık 1-100 sayfa kitap okuyan öğrencilerin sayısının 310, 101-200 sayfa kitap okuyan öğrencilerin sayısının 388, 201-300 sayfa kitap okuyan öğrencilerin sayısının 107, 301 ve üzeri sayfa kitap okuyan öğrencilerin sayısının 95 olduğu görülmektedir.

Ayrıca, ilkokul öğrencilerinin aylık kitap okuma durumlarına göre konu eğilimlerinde farklılıklar olduğu gözlenmektedir. Bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için ki-kare testi yapılmış ve aylık kitap okuma durumlarına göre konu eğilimlerinin dağılımında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür ($\chi^2 = 191,472$; $sd=45$; $p=0,001$).

Tablo 7 incelendiğinde, aylık 1-100 sayfa kitap okuyan öğrencilerin serbest yazmalarındaki konu eğilimlerinin en çok “*Erdemler*” (58) temasında; 101-200 sayfa kitap okuyan öğrencilerin serbest yazmalarındaki konu eğilimlerinin en çok “*Birey ve Toplum*” (62) temasında; 201-300 sayfa kitap okuyan öğrencilerin serbest yazmalarındaki konu eğilimlerinin en çok “*Bilim ve Teknoloji*” (15) temasında; 301 ve üzeri sayfa kitap okuyan öğrencilerin serbest yazmalarındaki konu eğilimlerinin ise en çok “*Duygular*” (12) temasında yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 7 incelendiğinde, aylık 1-100 sayfa ve 101-200 sayfa kitap okuyan öğrencilerin serbest yazma çalışmalarında en az “*Kişisel Gelişim*” (1,4) temasına ait konuları tercih ettikleri görülmektedir. Aylık 201-300 sayfa kitap okuyan öğrencilerin serbest yazma çalışmalarında en az “*Erdemler*” (3) ve “*Zaman ve Mekân*” (3) temalarına; 301 ve üzeri sayfa kitap okuyan öğrencilerin ise serbest yazma çalışmalarında en az “*Erdemler*” (3), “*Birey ve Toplum*” (3) ve “*Zaman ve Mekân*” (3) temalarına ait konuları tercih ettikleri görülmektedir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışmada, ilkokul 2-4. sınıf öğrencilerinin serbest yazma etkinliklerindeki konu eğilimleri belirlenerek çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda varılan sonuç, tartışma ve önerilere yer verilmiştir.

Çalışma kapsamında Aydın il merkezi, ilçe ve köylerinde ilkokul 2-4. sınıfta öğrenim gören 900 öğrencinin serbest yazma etkinliklerindeki konu eğilimleri belirlenmiştir. Ayrıca konu eğilimlerinin yaşadıkları yer durumlarına, sınıf düzeylerine, anne ve baba eğitim durumlarına, günlük internet kullanım durumlarına ve aylık kitap okuma durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda, ilkokul öğrencilerinin yaşadıkları yer durumlarına göre konu eğilimlerinde farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Batur vd. (2018) ortaokul öğrencilerinin serbest yazma çalışmalarındaki konu eğilimlerini farklı değişkenler yoluyla belirledikleri çalışmalarında, öğrencilerin bölgelere göre tercih ettiği konuların değiştiği ve öğrencilerin yaşadıkları bölgelerin özelliklerinin farklı olması yazdıkları konuları da etkilediği sonucuna varmışlardır. Bu araştırmanın sonucu, yapılan çalışmanın ilkokul öğrencilerinin yaşadıkları yer durumlarına göre konu eğilimlerinde farklılıklar olduğu sonucu ile

benzerlik göstermektedir. İl, ilçe ve köylerde yaşayan öğrencilerin sosyal, ekonomik ve eğitim olanakları yönünden farklılık göstermeleri, öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarında ve konu eğilimlerinde de farklılık göstermelerine sebep olabileceği söylenebilir.

Çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda, ilkököl öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre konu eğilimlerinde farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ünal (2010) ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin yazma eğilimlerinin analizi ile ilgili yapmış olduğu araştırmasında, ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin 4. sınıf öğrencilerine nazaran daha olumlu düzeyde yazma eğilimi algısına sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırmanın sonucu, yapılan çalışmanın ilkököl öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre konu eğilimlerinde farklılıklar olduğu sonucu ile benzerlik göstermektedir. Öğrencilerin okuma ve öğrenme düzeylerinin üst sınıflara geçildikçe geliştiği göz önüne alındığında, bu gelişimin yazma becerisine de katkı yapmış olabileceği ve bu sebeple sınıflar arasında konu eğilimi açısından farklılıklar olabileceği söylenebilir.

Çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda, ilkököl öğrencilerinin serbest yazma etkinliklerindeki konu eğilimlerinin anne ve baba eğitim durumlarına göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Baş ve Şahin (2013) ilköğretim öğrencilerinin yazma eğilimlerini çeşitli değişkenler açısından inceledikleri çalışmalarında, anne ve baba eğitim durumu lise ve yükseköğretim düzeyinde olan öğrencilerin yazma eğilimlerinin, anne ve baba eğitim durumu ilkököl ve ortaokul düzeyinde olan öğrencilerin yazma eğilimlerinden anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşmışlardır. Benzer şekilde Tüfekçioğlu (2010)'nun yazma becerisini bazı değişkenler açısından incelediği çalışmasında, anne ve baba eğitim durumu yükseköğretim düzeyinde olan öğrencilerin yazma eğilimi algılarının, anne ve baba eğitim durumu ilköğretim düzeyinde olan öğrencilerin yazma eğilimlerinden daha yüksek düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Ayrıca Coşkun (2006)'un ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin kompozisyon yazma becerileri ile ilgili yaptığı bir çalışmasında, anne ve baba eğitim durumu yükseköğretim düzeyinde olan öğrencilerin kompozisyon yazma becerilerinin daha gelişmiş olduğu sonucuna varmıştır. Bu araştırmalardan elde edilen sonuçlar, yapılan çalışmanın ilkököl öğrencilerinin serbest yazma etkinliklerindeki konu eğilimlerinin anne ve baba eğitim durumlarına göre farklılaştığı sonucunu desteklemektedir. Bireyin eğitim seviyesi yükseldikçe üst düzey becerilere sahip olma durumu da artmaktadır. Bu doğrultuda eğitim seviyesi yüksek olan anne ve babaların sahip oldukları üst düzey becerileri aile içinde çocuklarına yansıttığı ve sebeple bu çocukların üst düzey beceri gerektiren yazma etkinliklerinde başarılı oldukları söylenebilir.

Çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda, ilkököl öğrencilerinin günlük internet kullanım durumlarına göre konu eğilimlerinde farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aydın (2005)'in bilgisayarın öğrencilerin yazma becerisindeki başarılarına katkısını incelediği çalışmasında, bilgisayara yönelik olumlu tutum içerisinde olan öğrencilerin, yazma çalışmalarında başarılı oldukları sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırmadan elde edilen sonuç, yapılan çalışmanın ilkököl öğrencilerinin serbest yazma etkinliklerindeki konu eğilimlerinin günlük internet kullanım durumlarına göre farklılaştığı sonucunu desteklemektedir. Bilgisayar kullanıcıları word, excel, powerpoint gibi yazma gerektiren programları kullanabilmekte, internet ortamında sitelerde, forumlarda ve sosyal medya uygulamalarında duygu ve düşüncelerini ifade edebilmektedirler. Bu doğrultuda bilgisayarın ve internetin kullanım sıklığı, bireyin yazmaya olan tutumunda ve konu eğiliminde farklılaşmaya sebep olabileceği söylenebilir.

Çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda, ilkököl öğrencilerinin serbest yazma etkinliklerindeki konu eğilimlerinin aylık kitap okuma durumlarına göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda yapılan çalışmalar incelendiğinde, öğrencilerin yazma eğilimleri ile okumaya yönelik tutumları arasında pozitif yönde ilişkilerin olduğu sonucuna ulaşan çalışmalar (Goodman ve Goodman, 1983; Stotsky, 1983) tespit edilmiştir. Ayrıca okumanın yazma becerisinin gelişimini desteklediği yönündeki çalışmaların (Yalçın, 2002; Demirel, 2004; Baş ve Şahin, 2012) olması, yapılan çalışmanın ilkököl öğrencilerinin serbest yazma etkinliklerindeki konu eğilimlerinin okuma durumlarına göre farklılaştığı sonucunu desteklemektedir. Yazma, okuma ile gelişen bir beceridir. Bireyin okumaya yönelik olumlu tutumu yazmaya olan eğilimini de

artırmaktadır. Bu doğrultuda bireyin okuma düzeyindeki farklılıkların yazma eğiliminde de farklılıklara sebep olabileceği söylenebilir.

Bu çalışmada Aydın il merkezi, ilçe ve köylerde öğrenim gören ilkokul 2, 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin serbest yazma etkinliklerindeki konu eğilimleri belirlenmiştir. Akademisyenler tarafından çalışmanın kapsamı genişletilip Aydın ilindeki ortaokul ve lise öğrencilerinin konu eğilimleri de tespit edilerek Aydın iline ait konu eğilimi haritası çıkarılabilir. Böylece il geneline yapılacak okuma ve yazmaya yönelik etkinlikler, kampanyalar, projeler gibi uygulamalar öğrencilerin bu eğilimleri dikkate alınarak planlanabilir.

Çalışmada, ilkokul öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre konu eğilimlerinde farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç doğrultusunda öğretmenler, öğrencilerin sınıf düzeylerine göre konu eğilimlerini göz önüne bulundurup derslerde yapılan yazma çalışmalarını bu eğilimleri dikkate alarak yapmalıdırlar.

Gelişim ve değişimin kaçınılmaz olduğu 21. yüzyılda, zaman içerisinde öğrencilerin ilgi ve tutumlarının da değişebileceği göz önünde bulundurulmalı ve öğrencilerin konu eğilimlerinin tespiti ile ilgili yapılacak çalışmalar belirli aralıklarla tekrarlanmalıdır. Program tasarımcıları, yapılan çalışmalar doğrultusunda öğrencilerin konu eğilimlerini dikkate alarak öğretim programlarındaki tema ve konuları güncelleştirilmelidirler.

Çalışmada, araştırmaya katılan 900 ilkokul öğrencisinin yaklaşık 700 (%78)'ünün aylık 1-200 sayfa arası kitap okuduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlara bakıldığında çalışmaya katılan öğrencilerin kitap okuma oranlarının düşük olduğu görülmektedir. Bu oranı artırmak için öğrencilerin konu eğilimlerinin belirlendiği bu çalışmanın sonuçları göz önünde bulundurulmalı ve öğrencilerin konu eğilimlerini dikkate alan farklı okuma yöntemlerine başvurulmalıdır.

Kaynakça / References

Arıcı, A. F. & Urgan, S. (2008). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazılı anlatım çalışmalarının bazı yönlerden değerlendirilmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 315-327.

Aydın, S. (2005). İngilizce öğrenenlerin yazma etkinliklerinde bilgisayar kullanmaya yönelik tutumları ve bilgisayarın yazma becerilerindeki başarıya olan katkısı. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 265-294.

Baş G. (2012). Correlation between elementary students' reading attitudes and their writing dispositions. *International Journal of Global Education*, 1(2), 1-6.

Baş, G. & Şahin, C. (2012). İlköğretim öğrencilerinin okuma tutumları, yazma eğilimleri ile Türkçe dersindeki akademik başarıları arasındaki ilişki. *Turkish Studies*, 7(3), 555-572.

Batur, Z.; Akar, C.; Tufan, B. S. & Topaloğlu, N. (2016). İlkokul İkinci Sınıf Öğrencilerinin Noktalama İşaretlerini Kullanma Becerisi. *Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 1(2), 46-60.

Batur, Z.; Asar, A.; Doğan, F.; Tenekeci, M. & Topal, S. (2018). Ortaokul Öğrencilerinin Serbest Yazma Çalışmalarında Konu Eğilimleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(85), 65-80.

- Bayram, Y. & Erdemir, A. (2006). Amasya'daki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin imla kurallarını kullanma düzeyleri üzerine bir değerlendirme. *Milli Eğitim Dergisi*, 171, 140-155.
- Büyüköztürk, Ş.; Çakmak, S.; Kılıç, E.; Akgün, Ö. E.; Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri (18.Baskı)*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Coşkun, İ. (2006). *İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin kompozisyon yazma becerileri üzerine bir araştırma*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Creswell, J. W. (2017). *Karma yöntem araştırmalarına giriş (Çev. Mustafa Sözbilir)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Demirel, Ö. (2004). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Erden, M. (1995). Öğretmen adaylarının öğretmenlik sertifikası derslerine yönelik tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(11).
- Goodman, K. & Goodman, Y. (1983). Reading and writing relationships: Pragmatic functions. *Language Arts*, 60(5), 590-599.
- Gökhan, B. & Şahin, C. (2013). İlköğretim öğrencilerinin yazma eğilimlerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Sakarya university journal of education*, 3(1), 32-42.
- Güleryüz, H. (2006). *Yaratıcı Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe Öğretimi ve Zihinsel Yapılandırma*, Ankara: Nobel Yayınları.
- Karatay, H. (2013). Süreç temelli yazma modelleri 4+1 planlı yazma ve değerlendirme modeli. (Ed: M. Özbay). *Yazma Eğitimi*, Ankara: Pegem Akademi, s.21-40.
- Kırmızı, F. S. (2009). Türkçe dersinde yaratıcı drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının yazmaya yönelik tutuma etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 4(7), 51-68.
- MEB (2009). *İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzu (1-5. sınıflar)*, Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi.
- MEB (2017). *Türkçe Dersi Öğretim Programı (1-8. Sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınları.
- Nunan, D. (2003). *Practical English Language Teaching*. USA: McGrawHill Publications. s.88.
- Özbay, M. (2000). *İlköğretim okulu öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri: Alan araştırması*. Ankara: Bizim Büro Basımevi.
- Özbay, M. (2007). *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri 2 (2 b.)*. Ankara: Öncü.
- Özgüven, İ. E. (1994). *Psikolojik Testler*, Ankara: PDREM yayınları.
- Öztürk, B. K. (2012). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazma kaygılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2).
- Palmer, M. L. (2010). *The relationship between reading fluency, writing fluency, and reading comprehension in suburban third-grade students* (Doctoral dissertation, San Diego State University: University of San Diego).
- Schiller, A. (1954). The Use of Creative Writing in the Teaching of Literature. *College English*, Vol. 16, No. 2 (November).

Stotsky, S. (1983). Research on reading-writing relationships: A synthesis and suggested directions. *Language Arts*, 60(5), 627-642.

Temzikan, M. (2003). *Yazılı anlatım etkinliği çerçevesinde Türkçe öğretmenlerinin çalışmalarına ilişkin bir değerlendirme*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.

Temur, T. (2001). *İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım beceri düzeyleri ile okul başarıları arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Tüfekçioğlu, B. (2010). Yazma becerisinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Dil Dergisi*, 149, 30-45.

Ünal, E. (2010). An analysis of the writing dispositions of fourth and fifth grade elementary school pupils. *Education*, 131(2), 319-330.

Yalçın, A. (2002). *Türkçe öğretim yöntemleri: Yeni yaklaşımlar*. Ankara: Akçağ Basım Yayım.

Yıldırım, A. & Şimşek H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (11.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Walker, B.; Shippen, M. E; Alberto, P.; Houchins, D. E. & Cihak, D. F. (2005). *Using the Expressive Writing Program to mprove the Writing Skills of High School Student with Learning Disabilities*. *Learning Disabilities Research& Praticce*, 20 (3), 175- 18.